Ўзбекистон Республикасида туғруқ комплексларини ташкиллаштиришнинг санитария талаблари

Умуров Ш.С.

Бухоро Давлат Тиббиёт институти.

Умумий гигиена ва экология кафедраси.

Аннотация: *Ўзбекистон Республикаси худудида туғруқ комплексларини қуриш, қайта қуриш ва реконструкция қилишда нималарга эътибор бериш кераклиги. Жихозлаш жараёнида фойдаланиладиган тиббий буюмлар. Ташкиллаштирилган муассасанинг иш фаолиятини олиб боришда санитария-техник, санитария-гигена, ва эпидемияга қарши курашда холатида алохида ахамиятга эга бўлган томонлари хамда Ўзбекистон Республикаси санитария-эпидемиологик осойишталик ва жамоат саломатлиги хизматининг "Даволаш-профилактика муассасаларини лойиҳалаштириш, қуриш ва эксплуатация қилишнинг санитария қоидалири, нормалари ва гигиена нормативларини тасдиқлаш тўғрисида"ги қарорига тўхатлиб ўтамиз.*

Мақсад:*Туғруқ комплексларини қуришда ва ташкиллаштиришда йўл қўйиладиган камчиликларни муассасаларни қуриш ёки қайта қуришдан олдин билиб олиш, хато камчиликларни тузатиш учун сарфланадиган моддий зарарни камайтириш ва санитария-гигиена қоидалирини бузилиш холатларини олдини олиш.*

Калит сўзлар: *ДПМларини жойлаштириш, қайта қуриш, ер майдонига қўйиладиган гигиеник талаблар, туғруқ комплекслари, хоналарга қўйиладиган гигиеник талаблар, хоналарни пардозлашга қўйиладиган гигиеник талаблар, кунлик қатнов, ханалар юзасига қўйиладиган гигиеник талаблар.*

Материал ва усуллар: Оралиқ санитария назорати, якуний санитария назорати ва жорий санитария назорати, ер танлашда қатнашиш. Ситуатцион режа, бош режа ва тушинтириш хати билан танишиш. Лоихани кўздан кечириш. Қурилиш ишлари якунлангандан сўнг иш фаолиятини бошлаш ва давом эттириш учун хулоса бериш

Натижа:Туғруқ комплексларида ва кўп тармоқли шифохоналар таркибидаги туғруқ бўлимлари ҳамда перинатал марказларининг қурилиш лойиҳаларини ишлаб чиқишда бўлимларнинг аниқ ҳудудларга бўлиниши, санитария ишлов берилиши учун қулай бўлиши, шифохона ичида кетма-кетлик қоидаларига риоя этилиши ҳамда ходимларга қулай иш шароитлари таъминланиши кўзда тутилиши керак[1,6,8,9]. Туғруқ комплексларида акушерлик ўринлари 60 фоиз, ҳомиладорлар патологияси бўлими 30 фоиз ва гинекология бўлими 10 фоиз ни ташкил этиши керак. Акушерлик бўлимларидаги туғруқ заллари ўринлари 16 фоиз ни ташкил этиши керак. Перинатал маркази туғруқхонадан (бўлимдан) ўз таркибида маслаҳат поликлиникаси, гинекология бўлими, чақалоқлар ва чала туғилган чақалоқлар патологияси бўлими, шунингдек чақалоқлар реанимация ва интенсив терапия бўлими мавжудлиги билан фарқ қилади[2,15,16,17]. Чақалоқлар реанимация ва интенсив терапия бўлими ҳамда чақалоқлар ва чала туғилган чақалоқлар патологияси бўлими туғруқ мажмуасининг ва бўлимларидан алоҳидаланган ва алоҳида кириш-чиқиш билан кўзда тутилган мустақил блокда жойлаштирилади[2,3,4]. Перинатал марказ чақалоқлар реанимация ва интенсив терапия бўлими ҳамда чақалоқлар ва чала туғилган чақалоқлар патологияси бўлимига бошқа акушерлик стационарларидан чақалоқлар қабул қилинганда қабул бўлими хоналари ташкил этилиши керак[7,10,11,12]. Чақалоқлар ва чала туғилган чақалоқлар патологияси бўлими асосан она ва бола биргаликда бўлиши тамойилига кўра ташкил этилган бўлиши лозим. Чақалоқлар реанимация ва интенсив терапия бўлимида ўпкани сунъий вентиляциясида бўлган болалар бўлимда оналарсиз ётқизилади, лекин болани кўриш учун бўлимга киришга рухсат

берилади[18,19,20,21]. Оналар учун чақалоқлар реанимация ва интенсив терапия бўлимида алоҳида палаталар кўзда тутилган бўлиши керак. Қолганҳолатларда реанимация палаталари она билан бола биргабўлишгамўлжаллангaнбўлишикерак. Туғруқ комплексларининг қабул бўлимларида туғадиган аёллар ва ҳомиладорларни қабул қилиш учун иссиқ ва совуқ сув билан таъминланган санитария-тозалов хонасига ($8м^2$) эга фильтр ташкил этилган бўлиши керак. Марказлаштирилган иссиқ сув таъминотига эга бўлмаган жойларда сув иситиш учун қурилмалар ўрнатилиши кўзда тутилади. Туққан аёллар шахсий гигиена қоидаларига риоя этиш учун барча палаталар иссиқ ва совуқ сув билан таъминланган, шунингдек чақалоқлар гигиенаси учун кенг чиғаноқлар ўрнатилиши лозим[22,8,9,]. Туққан аёллар учун ҳожатхоналар туғруқ заллари ёнида жойлаштирилиши, лекин ушбу ҳожатхоналарга кириш коридор орқали бўлиши керак. Туғруқ комплекслари (бўлимлари) хоналар таркиби ва майдонларига бўлган талаблар ушбу санитария қоидаларининг 1-жадвалиасосида амалга оширилади.

1-жадвал

Туғруқ комплекслари (бўлимлари) хоналарининг таркиби ва майдони

Т/р	**Хонанингноми**	**Майдони $м^2$**
1	**2**	**3**
1.	Туғруқ зали	24,0
2.	Ходимлар учун ювиниш хонаси	6,0
3.	Операция хонаси	14,0
4.	1 та ўринли палата	12,0
5.	2 та ва ундан ортиқ ўринли палата	1 та ўрин учун 10,0 ҳисобидан (она ва бола)
6.	Шлюз ва ҳожатхонага эгабўлган 1 та ўринли ва 1 та каравотли палата*	12,0+3,0+6,0

7.	2 та ўринлива 2 та каравотли палата, санузел билан	20,0+6,0
8.	Навбатчи ҳамшира пости	6,0
9.	Муолажа хонаси	12,0
10.	Чақалоқлар эмлаш хонаси	12,0
11.	Овқат тарқатиш ва идиш ювиш жойи	9,0+6,0
12.	Ошхона (1 та ўриндиқучун)	1,2
13.	Ходимлар учун санузел	6,0
14.	Туққан аёллар учун санузел ювиниш хонаси билан	6,0
15.	Туққан аёллар шахсий гигиена хонаси**	8,0
16.	Йиғиштириш анжомлари сақлаш ва дезинфекция воситаларини тайёрлаш хонаси	6,0
17.	Ишлатилган чойшабларни вақтинча сақлаш хонаси	4,0
18.	Бўлим мудирининг хонаси	12,0
19.	Катта доя хонаси	12,0
20.	Ходимлар хонаси	12,0
21.	Хўжалик бекаси хонаси	10,0
22.	Ходимлар кийиниш хонаси	1 та индивидуал жавон учун 0,5

*Изоҳ: *изолятор сифатидафойдаланилишимумкин.*

***заруратбўлганда клизма қўйишхонасисифатидафойдаланилишимумкин.*

2-§. Чақалоқларпатологиясибўлими

112. Туғруқ мажмуаси (бўлими) чақалоқлар патологияси бўлими алоҳида изоляция қилинган бўлимда жойлашган бўлиши керак.

113. Чақалоқлар патологияси бўлими хоналари таркиби ва майдони 2-жадвалга мувофиқ бўлиши керак.

2-жадвал

Чақалоқларпатологиясибўлиминингхоналаритаркибивамайдони

Т/р	Хоналарнинг номланиши	Майдони $м^2$
1.	Чақалоқлар интенсив терапия палатаси (1 ўринҳисобидан)	5
2.	Она ва бола учун палата санузел билан (1 ўринҳисобидан)	12+3
3.	Она ва бола учун палата 2 та ўрин санузел билан	22+3
4.	Кювез ва сунъий нафас олиш аппаратларини зарарсизлантириш хонаси	12
5.	Муолажа хонаси	12
6.	Ёрдамчи хоналар	4±1

Хулоса: Юқоридагилардан келиб чиққан ҳолда, операция блокларини ташкил этишда Ўзбекистон Республикаси соғлиқни сақлаш вазирлиги хузуридаги Санитария-эпидемиологик осойишталик ва жамоат саломатлиги қўмитасининг 2022 йил 21 январда тасдиқланган, Адлия вазирлиги томонидан 2022 йил 4 мартда рўйхатга олинган “Даволаш профилактика муассасаларини лойихалаштириш, қуриш ва эксплутация қилишнинг санитария қоидалари, нормалари ва гигиеник нормативлар” тўғрисидаги №0020-22 сонли санитария қоида ва меъёрларига амал қилиш керак.

Адабиётлар:

1. Умуров Ш. С. БРУЦЕЛЛЁЗ КАСАЛЛИГИ САНИТАР-ГИГИЕНИК ВА ЭПИДЕМИОЛОГИЯСИ ХУСУСИЯТЛАРИ ХАМДА ҚИЗИЛТЕПА ТУМАНИДА КАСАЛЛИК ДИНАМИКАСИ //TADQIQOTLAR. – 2023. – Т. 25. – №. 1. – С. 64-69.
2. Умуров Ш. С. Особенности Труда Рабочих В Сельском Хозяйстве //AMALIYVATIBBIYOTFANLARIILMIYJURNALI. – 2023. – Т. 2. – №. 10. – С. 197-201.

3. Умуров Ш. С. Здоровье Молодежи //AMALIYVATIBBIYOTFANLARIILMIYJURNALI. – 2023. – Т. 2. – №. 10. – С. 189-196.

4. Тилляшайхов, М. Н., Джанклич, С. М., Ибрагимов, Ш. Н., Имамов, О. А., Сабирджанова, З. Р., &Умуров, Ш. С. (2022). РАСПРОСТРАНЕННОСТЬ КОЛОРЕКТАЛЬНОГО РАКА В РЕСПУБЛИКЕ УЗБЕКИСТАН. *Вопросы онкологии*, *68*(S3), 174-175.

5. Шеркузиева, Г. Ф., Самигова, Н. Р., &Умуров, Ш. С. (2022). *Аҳолинингқудуқсувлариданфойдаланишэколого-гигиеникаспектлари* (Doctoral dissertation, Тошкент).

6. Шеркузиева, ГузалФахритдиновна, НаргизРаимовнаСамигова, andШамсиддинСатторовичУмуров. *Аҳолинингқудуқсувлариданфойдаланиш эколого-гигиеникаспектлари*. Diss. Тошкент, 2022.

7. Умуров Ш. С. ҚОРАКЎЛЧИЛИК ХОДИМЛАРИ МЕХНАТ ШАРОИТЛАРИНИ ЎРГАНИШ ВА ХОДИМЛАР СОҒЛИГИГА ТАЪСИР КЎРСАТУВЧИ САЛБИЙ ФАКТОРЛАРНИ КЕНГ ОММАГА ТАДБИҚ ҚИЛИШ //TADQIQOTLAR. – 2024. – Т. 30. – №. 2. – С. 151-156.

8. Шерқўзиева Г. Ф., Саломова Ф. И., Умуров Ш. С. Касалхонаичкиинфекциясимуаммолари //ТАШКЕНТСКАЯ МЕДИЦИНСКАЯ АКАДЕМИЯ КАФЕДРА ЭПИДЕМИОЛОГИИ КАЗАХСКИЙ НАЦИОНАЛЬНЫЙ МЕДИЦИНСКИЙ УНИВЕРСИТЕТ ИМЕНИ СД АСФЕНДИЯРОВА. – 2023. – С. 78.

9. Умуров Ш. С. Здоровье Молодежи //AMALIY VA TIBBIYOT FANLARI ILMIY JURNALI. – 2023. – Т. 2. – №. 10. – С. 189-196.

10. Умуров Ш. С. Особенности Труда Рабочих В Сельском Хозяйстве //AMALIYVATIBBIYOTFANLARIILMIYJURNALI. – 2023. – Т. 2. – №. 10. – С. 197-201.

11. Serdanovna M. I. et al. Epidemiological Analysis Incidence of Workers in Flour Production //Journal of Advanced Zoology. – 2023. – Т. 44.

12. Sattorovich U. S. Physiological and Hygiene Changes in Working Conditions in a Ceramic Production Enterprise //Central Asian Journal of Medical and Natural Science. – 2023. – T. 4. – №. 5. – C. 968-971.

13. Nurov.A.S. Key Considerations for Assessing School Food Environments// AMALIY VA TIBBIYOT FANLARI ILMIY JURNALI, (2023/3/30).-P. 85-87

14. Nurov.A.S. Disruption of Natural Systems Affects Health// AMALIY VA TIBBIYOT FANLARI ILMIY JURNALI, (2022/11/15).-P. 258-260

15. Nurov.A.S. The Importance of Ecology for Children's Health and Well-Being // AMALIY VA TIBBIYOT FANLARI ILMIY JURNALI, (2022/11/15).-P. 238-240

16. Nurov.A.S. CHANGES IN TASTE AND FOOD INTAKE DURING THE MENSTRUAL CYCLE// Science and innovation, (2022).-P. 251-253

17. Nurov.A.S. Causes of Rational Eating Disorders in Children and Adolescents // AMERICAN Journal of Pediatric Medicine and Health Sciences. AMERICAN Journal of Pediatric Medicine and Health Sciences, (2023).-P.236-239

18. Nurov.A.S. Current Problems in Providing the Population with Clean Drinking Water // AMERICAN Journal of Pediatric Medicine and Health Sciences. AMERICAN Journal of Pediatric Medicine and Health Sciences, (2023).-P.240-242

19. Nurov.A.S. The Role of Water in the Spread of Infectious and Non-Infectious Diseases // AMERICAN Journal of Pediatric Medicine and Health Sciences. AMERICAN Journal of Pediatric Medicine and Health Sciences, (2023).-P.243-245

20. Nurov.A.S. Existing Problems in Providing the Population With Drinking Water Through Underground Water Sources // AMALIY VA TIBBIYOT FANLARI ILMIY JURNALI, (2023).-P.77-79

21. SX Samandarovna.,Mehnat Sharoitining Inson Organizmiga Ta'siri Sog'Lom Turmush Tarzi//AMALIY VA TIBBIYOT FANLARI ILMIY JURNALI, ISSN:2181-3464 C34-37

22. .SK Samandarovna.,The Problem of Environmental Pollution//Vital Annex:International Journal of Novel Research in Advanced Sciences, Volume:01 Issue: 03 I 2022 ISSN: 2751-756X Page81-85

23. ХС Самадова.,СОҒЛОМ ТУРМУШ ТАРЗИ ИНСОН САЛОМАТЛИГИНИНГ АСОСИДИР//Journal of Advanced Research and Stability,Volume:02 Issue:09ISep-2022 ISSN:2181-2608 C198-201

24. XS Samadova.,Turli mehnat sharoitidagi omillarning inson organizmiga gigiyenik bahosi// Ta'lim fidoyilari, C8-11

25. Samandarovna S. K. IMPACT OF CLIMATE CHANGE ON LIFE ACTIVITIES//*Neo Scientific Peer Reviewed Journal*//Volume 12, ISSN (E): 2949-7752, July,2023.*Page*- 31–33.

26. IbotovaMahfuzaOybekqiziУровеньФизическогоЗдоровьяИЗдоровогоОбразаЖизниСтудентов. //MALIY VA TIBBIYOT FANLARI ILMIY JURNAL// ISSN: 2181-3464. P.59-62

27. Babaeva N. M. METHODS OF TREATMENT AND PREVENTION OF LEUKOPLAKIA OF THE ORAL MUCOSA //International Congress on Models and methods in Modern Investigations.–2023.–С.86-87.

28. 16.Бобева Н. М. ПАТОЛОГИЧЕСКАЯ ДЕСТРУКЦИЯ ТКАНИ ПАРАДОНТА И ЕЕ ФАКТОРЫРИСКА//Journalofnewcenturyinnovations.–2023.–Т.23.–№.1.–С.18-23.

29. IbodovaMakhfuza. SOIL ECOLOGY AND FUNCTIONS.//Journal of Advanced Research and Stability//Volume: 02 Issue: 09 | Sep - 2022 ISSN: 2181-2608 -Б.177-181

30. Самадова Х. С. РОЛЬ ОКРУЖАЮЩЕЙ СРЕДЫ И ЭКОЛОГИИ В ОБРАЗЕ ЖИЗНИ //Journal of new century innovations//Volume–33,Issue-1,Iyul_2023. 2023. С. 28-30.

31. ИбадоваМахфузаОйбековнаШумовойФакторОкружающейСреды:ОценкаВлиянияНаСамочувствиеСтудентов. // AMALIY VA TIBBIYOT FANLARI ILMIY JURNALI//ISSN: 2181-3464– 2022. Б. 92-94

32. IbotovaMahfuzaOybekqiziAnatomical and Physiological Features of Development.// International Journal of Health Systems and Medical Sciences// ISSN: 2833-7433 Volume 2 | No 2 | February -2023. P.7-10

33. ХС Самадова. ВОЗДЕЙСТВИЕ ВЫХЛОПНЫХ ГАЗОВ АВТОМОБИЛЕЙ НА ОКРУЖАЮЩУЮ СРЕДУ И ЧЕЛОВЕК// Scientific Impulse //Vol. 2No 14 (2023), С 466–469.

34. Husenovich, B. A. (2023). Working Conditions of the Cotton Gin. *Central Asian Journal of Medical and Natural Science*, *4*(5), 964-967.

35. БАФОЕВ А.Х. ЭКОЛОГИЧЕСКИЕ ПРОБЛЕМЫ В ГОРОДСКИХ УСЛОВИЯХ. MASTERS SCIENTIFIC JOURNAL, 27 JANUARY / 2024 / 2 – NUMBER,59-62

36. IbodovaMakhfuzaOybekovna.Ecological Problems of the Environment Under Modern Conditions. // AMALIY VA TIBBIYOT FANLARI ILMIY JURNALI//ISSN: 2181-3464– 2022. Б. 82-84

37. Nurov.A.S. Cleaning of Open Water Bodies From Waste Water From Production Enterprises // AMALIY VA TIBBIYOT FANLARI ILMIY JURNALI, (2023).-P.80-82

38. Nurov.A.S. Sanitary Protection of Water Bodies and The Process of Natural Cleaning in Water Bodies// AMALIY VA TIBBIYOT FANLARI ILMIY JURNALI, (2023).-P.83-85